

Kvinnligt entreprenörskap drabbas hårt av avprivatiseringar

Dagens Industri den 15 februari 2026

Sverige är i EU:s absoluta bottenskikt när det gäller kvinnligt entreprenörskap. I de allra flesta länder runtomkring oss startar och driver en större andel av kvinnorna bolag. Dessutom går utvecklingen åt fel håll – påeldad av en rad politiska beslut, inte minst i Region Stockholm där en majoritet bestående av S, C och MP (med stöd av V) gör det svårare för kvinnor som driver företag i välfärdssektorn.

I EU är det bara Malta och Slovakien som har en lägre andel kvinnliga entreprenörer med anställda än Sverige. Det är ett ordentligt underbetyg till vårt land som gärna slår sig för bröstet som ett föregångsland för ett jämställt samhälle.

För det är viktigt för samhället att fler kvinnor driver och äger företag. Det är inte bara en rättvisefråga, utan med kvinnliga entreprenörer tillkommer dessutom nya perspektiv, innovationer och kompetens. Därtill utgör de viktiga förebilder för nästa generation. När fler kvinnor startar och driver företag ökar också rekryteringsbasen till tunga vd- och styrelseuppdrag.

Ett arbetsliv som egenföretagare är förknippat med högre risk än ett som anställd. Och forskning visar att kvinnor som grupp är mindre benägna att ta dessa risker. Det leder också till att kvinnor som grupp är mindre benägna än män att tävla och påverkar sannolikt också viljan att vara egenföretagare.

Det finns inga belägg för att kvinnors och mäns förmåga att driva företag skulle skilja sig åt. Vad som finns är forskning, inte minst från experimentell ekonomi, kring deras olika preferenser. I vissa avseenden råder samsyn mellan könen på företagande, men när det kommer till exempelvis riskvilja och tron på den egna förmågan är dessa starkare hos män. Det finns alltså skillnader mellan könen som påverkar vem som startar och driver företag eller ej.

Men det finns ett område där svenska kvinnors entreprenörskap ligger i paritet med resten av EU – inom välfärdssektorn. Här startar och driver svenska kvinnor framgångsrikt en stor mängd bolag. Men den framgången riskerar att omintetgöras. I Region Stockholm pågår nu en bred avprivatisering som drabbat allt ifrån ambulanssjukvård och ätstörningsvård till närakuter. Det är en i grund ideologiskt driven avveckling – regionens majoritet tycker helt enkelt att det är de själva som ska driva verksamheter, även om det finns privata aktörer, ofta startade och ledda av kvinnor, som kan göra det lika bra eller bättre.

En konsekvens av detta, som dessutom underblåses av en retorik där privata välfärdsbolag lastas för en stor del av samhällets fel och brister, är en ökad osäkerhet och svagare incitament att driva välfärdsföretag. I Stockholm har avprivatiseringen lett till fler och längre vårdköer eftersom privata utförare försvinner innan regionen byggt upp egen kapacitet. För kvinnors entreprenörskap är detta ett dråpslag och riskerar att cementera Sveriges plats bland de sämsta i EU vad gäller kvinnors företagande.

Avsikten med pågående avprivatisering är säkerligen inte att i första hand motverka kvinnliga entreprenörer. Men det blir effekten. Därför måste tonläget i den svenska debatten sänkas och bli mer faktabaserad – och alla konsekvenser av beslut om till exempel avprivatiseringar behöver lyftas fram och belysas. Vi ser dagligen exempel på politiska överdrifter, inte minst vad gäller företagande, som skapar ett verklighetsfrämmande narrativ. Och oavsett fråga har samhället mycket att vinna på en mer saklig debatt.

En lika enkel som självklar policyåtgärd är att följa upp och granska kvaliteten i såväl privat som offentlig regi, gärna med oannonserade besök. Mer än 80 procent av dagens välfärd levereras trots allt av offentliga aktörer, även om det mediala och politiska intresset snarast antyder de omvända proportionerna. Och en politik som gör det enklare, istället för svårare, att driva företag – inte minst i välfärdssektorn! – skulle ge oss fler kvinnor som vågar och vill vara entreprenörer. Det vore bra för Sverige – och för den svenska välfärden.

Mårten Blix

Johanna Möllerström